

УДК 654.4

Горбань С.Ф.¹, Таран А.В.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-211 НУ «Запорізька політехніка»

«ЧОРНИЙ» ПАБЛІК РІЛЕЙШНЗ ТА БРУДНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

У сучасному геополітичному контексті російська федерація продовжує використовувати брудні технології у відносинах з сусідніми країнами, зокрема з Україною. Ця практика відома ще з часів, коли росія прагнула домінувати над Україною, ігноруючи її самобутність та прагнення до незалежності. Після розпаду Радянського Союзу ворожнеча між ними ще більше зросла, і російська федерація використовувала "чорний" паблік рілейшнз, спрямований на маніпуляцію громадською думкою та формування негативного ставлення до України.

Коли українці почали усвідомлювати себе окремою нацією, ідея "одного народу" з росіянами почала суперечити українській самоідентифікації. Це призвело до постійної антиукраїнської пропаганди, яка лише посилювалась з часом, коли українці боролися за свою незалежність. Сьогодні, у прагненні до свободи та самозбереження, Україна стикається з жорсткою антиукраїнською кампанією з боку росії. Чим більше український народ

прагне до незалежності та самобутності, тим активніше росія використовує брудні технології для дискредитації та висміювання української державності.

Після розпаду Радянського Союзу російська влада стратегічно прагнула здійснити контроль над українським культурним простором, використовуючи фінансування кінострічок з участю як українських, так і російських акторів. Ця практика не лише дозволяла контролювати кінематографічні продукти, але й утримувала ілюзію єдиного культурного простору, хоча у багатьох з цих фільмів та серіалів простежувався образ примітивного українця, що скоріше відображав замасковану форму українофобії, ніж реальну ситуацію.

Радянська пропаганда завжди намагалася придушити український визвольний рух, демонізуючи та дискредитуючи його лідерів як в історичних наративах, так і у кіно та літературі, створюючи страшні образи Бандери, Петлюри та Мазепи, які ввійшли в масову свідомість росіян та заповнили кінострічки та книги перекрученими образами визвольних борців.

Таким чином, через фільми, серіали та літературні твори, російська влада сприяла не лише контролю над українським культурним простором, але й активно формувала негативні стереотипи про українців, демонізуючи їх визвольний рух та перекручуючи історичні факти. Такі дії сприяли збереженню і поширенню українофобії серед російського населення та у світовому сприйнятті української історії та культури.

До 2014 року росія використовувала різні маніпулятивні технології, щоб штучно розділити український народ і знищити його самоусвідомлення. Історичні фальсифікації, мовні чвари та штучне розмежування на "схід" і "захід", які мали на меті розмити українську культуру й замінити її російською.

З початку 2014 року росія виявила специфіку в інформаційній пропаганді, звертаючи увагу на розвиток різних форм роботи в соціальних мережах. Це стало ключовим етапом, де російські брудні технології активно використовували соціальні мережі як основний інструмент поширення дезінформації. Відтак, розповсюдження неправдивої інформації стало більш фрагментованим, адаптованим до різних груп аудиторії.

Однак, багато з технологій, на які сподівалася росія в 2014 році, не виявилися настільки ефективними, як очікувалося. Тому російські "чорні" паблік рілейшнз перемикнули свою увагу на території, які були під їх контролем. Впливати на населення, що знаходилося поза цими територіями, стало важче, але росія шукала можливості використовувати технології для впливу на них.

З 2014 року росія активно розвиває мережі ботоферм і ботофабрик різного типу, які працюють не тільки з українською аудиторією, а й з іноземною. Це викликає серйозні виклики для соціальних мереж, які

намагаються виявити та приборкати ботів, адже це є складним завданням у змаганні зі штучним інтелектом, розробленим для масового впливу.

Основні способи російської пропаганди сьогодні:

- російська стратегія "розділай і пануй" виявляється у створенні враження важливості одного регіону перед іншим, як у наративі про Донбас. Тепер ця ідея переноситься на електроенергію, намагаючись спровокувати напруження шляхом підкреслення нерівномірності в енергопостачанні.

- активна полеміка у соцмережах спричинена діяльністю російських ботоферм, що поширюють дезінформацію та акцентують різницю поглядів, щоб збудити недовіру до влади. російська пропаганда використовує наратив "влада обманює", щоб спровокувати конфлікт в українському суспільстві.

- використання анонімних каналів, особливо у Telegram, для поширення маніпулятивних повідомлень, що виглядають як проукраїнські, але насправді служать інтересам російських інформаційних операцій, є поширеним явищем. Це стає очевидним через розповсюдження фейкових повідомлень, зокрема про обстріли дитячих садочків, з метою маніпулювання громадською думкою та створення негативного настрою.

Отже, «чорний» паблік рілейшнз та брудні технології, які використовуються російськими силами проти України, є ретельно спланованими та широкомасштабними. Вони проникають у різні сфери, від інтернету до друкованих видань, від мітингів до розповсюдження чуток. Ця система охоплює не лише окуповані території, але й створює вплив на українську аудиторію та навіть за кордоном.

Навіть без проросійських каналів у телевізійному просторі, росіяни активно використовують кожну можливість для поширення "чорного" PR та брудних технологій, вправно користуючись вразливостями та психологічними механізмами для збільшення свого впливу та викликання дезорієнтації серед населення. Збереження інформаційної свободи та критичного мислення стають ключовими факторами в протистоянні, адже інформованість, критичний підхід до отриманої інформації та здатність розрізняти факти від маніпуляцій визначають успішність боротьби зі спробами впливу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галькевич О. Хроніки чорного піару в Україні [Електронний ресурс] / О. Галькевич – Режим доступу: https://lb.ua/news/2021/07/28/490403_hroniki_chornogo_piaru_ukraini.html – Назва з екрана.
2. Денисова А. Ю. Чорний піар та пропаганда у російському медійному просторі в 2014 році [Електронний ресурс] / А. Ю. Денисова // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2015. – №2. – С. 206-214. – Режим доступу:

<https://cyberleninka.ru/article/n/chorniy-piar-ta-propaganda-u-rosiyskomu-mediynomu-prostori-v-2014-rotsi/viewer> (дата звернення 25.03.24) – Назва з екрана.

3. Чекін Д. Негативні кампанії або чорний піар в Україні [Електронний ресурс] / Д. Чекін – Режим доступу: <https://bomedia.com.ua/chpiar/> (дата звернення 25.03.24) – Назва з екрана.

4. Чекіс О. Хроніки чорного піару в Україні [Електронний ресурс] / О. Чекіс – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/khroniki-chornoho-piaru-v-ukrajini-analitiki-chesno-doslidili-najnebezpechnishi-polittekhnolohiji.html> (дата звернення 05.04.24) – Назва з екрана.